

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Tadeusz Chrzan
POWIAT JAROSŁAWSKI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Marian Niemirski
POWIAT PRZYSUSKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Mirosław Czapla
POWIAT MALBORSKI

Jarosław Dudkowiak
POWIAT GŁOGOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Józef Matysiak
POWIAT RAWSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Wojciech Pałka
POWIAT KRAKOWSKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Joanna Potocka-Rak
POWIAT CIECHANOWSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

Tomasz Tamborski
POWIAT KOŁOBRZESKI

Małgorzata Tudaj
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Mirosław Walicki
POWIAT GARWOLIŃSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Zdzisław Brezdeń
POWIAT OŁAWSKI

Andrzej Ciołek
POWIAT GOŁDAPSKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Krzysztof Nosal
POWIAT KALISKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0531/142/22

Warszawa, 30 maja 2022 roku

Szanowny Pan

Marcin Warchoł

Sekretarz Stanu

w Ministerstwie Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 24 maja 2022 r. (znak: DLPK-IV.454.1.2022) w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości kwoty bazowej w 2023 r., przedstawiam opinię Związku Powiatów Polskich do tego dokumentu.

Na wstępie należy wskazać, że Związek Powiatów Polskich ocenia pozytywnie sam kierunek, jaki został przyjęty we wskazanym rozporządzeniu tj. wzrost kwoty bazowej w 2023 r. jednak podkreślić trzeba, iż wzrost ten nie jest wystarczający, aby w pełni pokryć koszty organizacji systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej.

W pierwszym roku, w którym powiaty zaczęły realizować zadania zlecone określone w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej, czyli w roku 2016, zgodnie z art. 27 wskazanej ustawy, wysokość kwoty bazowej wynosiła 5 150 zł. Od stycznia 2016 do kwietnia 2022 r. roku wartość inflacji wyniosła 28,45%. Rok 2022 jeszcze się nie skończył, a jak wskazuje sam projektodawca na rok 2023 prognozuje się inflację na poziomie 7,8%. Przy utrzymaniu trendu inflacyjnego z pierwszych czterech miesięcy 2022 r. w kolejnych miesiącach tego roku, wartość inflacji w okresie od stycznia 2016 r. do grudnia 2022 r. wyniesie 43,5%, kwota bazowa powinna wynieść nie mniej niż 7390 zł. W wyliczeniu tym pomijamy wskazywaną przez projektodawców prognozowaną i bardzo optymistyczną wartość inflacji w 2023.

Inflacja, nie jest jedynym istotnym wskaźnikiem, jaki projektodawca winien wziąć pod uwagę przy ustalaniu kwoty bazowej na rok 2023.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej dotacja jest przeznaczana w 91% na wynagrodzenia z tytułu umów zawieranych z adwokatami i radcami, natomiast w przypadku powierzenia prowadzenia punktu organizacji pozarządowej – na rzecz wyłonionej organizacji pozarządowej, w 6% – na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań, a w 3% – na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej. Zatem zasadnicza część dotacji przeznaczana jest na pokrycie kosztów wynagrodzeń osób bezpośrednio zaangażowanych w świadczenie usług nieodpłatnego poradnictwa i nieodpłatnej pomocy prawnej.

Z uwagi, na obserwowany w skali kraju proces wzrostu wynagrodzeń w gospodarce krajowej, oczekiwania finansowe osób się profesjonalną pomocą prawną stale rosną. Już obecnie można zaobserwować spadek zainteresowania świadczenia pomocy prawnej w punktach nieodpłatnego poradnictwa prawnego przez adwokatów i radców prawnych, albo kierowanie przez te osoby do punktów aplikantów „na zastępstwo”, co zgodnie z art. 5 ustawy powinno mieć miejsce wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

W świetle powyższego przy ustalaniu kwoty bazowej, należałoby uwzględnić również wskaźnik, który odnosił się będzie do wzrostu wynagrodzeń. Zdaniem Związku Powiatów Polskich, jako taki wskaźnik należałoby wziąć pod uwagę przede wszystkim wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Zgodnie z danymi GUS przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w styczniu 2016 r. wynosiło 4515 zł, w kwietniu 2022 r. 6626 zł. Zatem w 2016 r. kwota bazowa wynosiła 114,06% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, a biorąc pod uwagę, już dostępne dane o przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w kwietniu 2022 r. wskaźnik ten wynosi 92,57% i biorąc pod uwagę obecną presję czasową jeszcze według stanu na styczeń 2023 r. ulegnie dalszemu pogorszeniu. Gdyby przyjąć tę relację to wysokość kwoty bazowej w 2023 r. winna wynosić 7560 zł.

Warto przypomnieć, że w 2015 r. gdy przyjmowano ustawę, wysokość kwoty bazowej ustalono m.in. w oparciu o mechanizm ustalania wynagrodzenia zasadniczego prokuratora prokuratury rejonowej w pierwszej stawce wynagrodzenia zasadniczego. Wtedy przyjmowano, że wysokość wynagrodzenia osób udzielających nieodpłatnych porad prawnych powinna wynosić 2/3 tak wyliczonego wynagrodzenia (źródło: projekt ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnej informacji prawnej oraz edukacji prawnej społeczeństwa z projektami aktów wykonawczych Druk nr 3338 Sejm VII kadencji). Przyjmując ten wskaźnik na prawidłowy kwota bazowa winna być ustalona na poziomie 7522,84 zł - tj. 2,05 (mnożnik) x 5504,52 (przeciętne wynagrodzenie w II kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa GUS na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) x 2/3.

Niezależnie od tego jaką metodologię przyjąć, każdy wynik jasno pokazuje, że kwota bazowa zaproponowana w projekcie rozporządzenia jest zdecydowanie zaniżona.

Pobocznie należy wskazać, że finansowanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowych, a do takiego należy niniejsze zadanie, winno być w całości pokryte ze środków pochodzących z budżetu państwa,

a koszty realizacji takiego zadania, nie mogą być w żadnym stopniu przerzucone na jednostki samorządu terytorialnego.

Przypominam również, że niezależnie od przedłożenia opinii w trybie konsultacji publicznych, projekt po zakończeniu konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych powinien zostać poddany procedurze uzgodnień w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Andrzej Piłonka